

ఇస్లామీయ రాజ్యం సైనిక వ్యవస్థ

ముస్లిములకు మొదటి నుంచి సైనికవ్యవస్థ, సైనిక క్రమశిక్షణ గురించిన అవగాహన ఉంది. ఇస్లామీయ సైన్యంలో ముందుదళాలు, వెనుక దళాలు, కుడి దళాలు, ఎడమ దళాలు, మధ్యభాగంలో ఉండే దళాలు ఇలాంటి విభజనల వ్యవస్థ ఉండేది. సైన్యం మధ్యలో సైన్యాధ్యక్షుడు ఉండేవాడు. అందరిమీద అతని దృష్టి ఉండేది. యుద్ధంలోన వివిధ దశల్లో తన సైన్యానికి తగిన పర్యవేక్షణతో ముందుకు నడిపేవాడు.

హజ్రత్ ఉమర్ బిన్ ఖుత్సాబ్ రజిలల్లాహు అన్సూ కాలంలో సైన్యం కోసం ప్రత్యేక విభాగం ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. సైనికుల పేర్లు నమోదు చేయడం వారి జీతభత్యాలు చెల్లించడం వగైరా ఏర్పాట్లు ఉండేవి. ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైపీ వసల్లమ్ సైనికులను వ్యవసాయం, వ్యాపారం, పరిశ్రమల వంటి వృత్తులకు దూరంగా ఉంచేవారు. వారెల్లపుడు యుద్ధానికి సిద్ధంగా ఉండేలా చూసేవారు. సైనికులు విశ్వమించడానికి అనుమతిన కోటలు, శిబిరాలు ఏర్పాటు చేశారు. అందుకోసం కొత్త కొత్త పట్టణాలు ఏర్పాటు చేశారు. ఉదాహరణకు ఈజిప్పులో పస్తాత్ పట్టణం, ఇరాక్ లో కూఫా, బస్రా పట్టణాలు అలాంటివే. ఉమర్ బిన్ ఖుత్సాబ్ రజిలల్లాహు అన్సూ కాలంలో సరిహద్దు భద్రత వ్యవస్థ ఉండేది. ఈ వ్యవస్థ ప్రకారం శత్రుసరిహద్దుల వద్ద సైనికులు, అశ్వికదళం పోస్తులను నియమించేవారు. ముఖ్యంగా సముద్రతీర ప్రాంతాల్లో ఇలాంటి పోస్తులు ఉండేవి. ఉదాహరణకు అలెగ్జాండ్రియా వంటి చోట్ల ఇలాంటి పోస్తులు ఏర్పాటు అయ్యాయి. ఆ విధంగా ముస్లిముల తీరప్రాంతాలపై శత్రుదాడులు జరక్కుండా జాగ్రత్తలు తీసుకున్నారు.

ఉమయ్య ఖీలాఫ్త కాలంలో ముస్లిములు చలికాలంలో, వేసవి కాలంలో దాడులకు అవసరమైన పూహాల్లో ప్రావీణ్యం సంపాదించారు. బైజాంటైన్ పై ఈ దాడులు అన్ని కాలాల్లోను కోసపాగాయి. ఇస్లామీయ సముద్రతీరాలపై దాడులు చేయకుండా వారికి తగిన గుణపారం చెప్పడానికి ఈ దాడులు కోసపాగాయి.

అబ్బసీ ఖీలిఫాల కాలం గొప్ప ప్రాభవం సంపాదించిన కాలం. సైనిక వ్యవస్థ చాలా బలిష్టంగా ఉండేది. ఈ కాలంలో ఇస్లామీయ సైన్యాలను జాతుల ఆధారంగా దళాల విభజన ఉండేది. అశ్వికదళంలో విలుకాండ్రు అరబ్బులే ఎక్కువ ఉండేవారు. కాల్పంలో ఎక్కువగా పర్మియస్తు అందులోను ఖురాసాన్ ప్రాంతం వారే ఎక్కువ ఉండేవారు. ఖీలిపా ములతసిమ్ (హి.శ.218-228) ప్రారంభకాలంలోనే తుర్కులు

ఇస్లామీయ సైన్యంలో భాగమైపోయారు. తర్వాత వారి సంఖ్య చాలా పెరిగింది. ఇస్లామీయ రాజ్యం సముద్రదళాల విషయంలోను జూర్తులు తీసుకుంది. సముద్రపోరాటాల విషయంలో చాలా శ్రద్ధ తీసుకుంది. అనేక భయంకరమైన యుద్ధాల్లో తన సత్తా చాటింది. ఉదాహరణకు ఖీలీపా ఉస్కాన్ బిన్ అఫ్స్సాన్ రజిల్లాహు అన్వ కాలంలో ముస్లిమ్ నోకాదళం రోమన్ నోకాదళం పీచమణించింది. ముస్లిములు నోకాదళం విషయంలో ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకున్నారు. హి.శ.54 నుంచి ఈజిష్టులోని రేజా దీవిలో నోకానిర్మాణ కర్కూగారాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. ఇస్లామీయ నోకాదళాల విజయాల్లో ఇది కీలకపాత్ర పోషించింది.

సమర్థులైన సైన్యాధ్యక్షులను మాత్రమే నియమించడం జరిగేది. ఛైర్యసాహసాలు, యుక్తి, శక్తిసామర్థ్యాలు, యుద్ధపూర్వాలు, ఇస్లామ్ పట్ల విశ్వాసవిధేయతలు వద్దీరా విషయాలన్నీ పరిగణనలోకి తీసుకునేవారు. కొందరు ప్రముఖ సైన్యాధ్యక్షుల పేర్లు : ఖాలిద్ బిన్ వలీద్, ఉమ్రూ బిన్ ఆన్, సాద్ బిన్ అబీ వఖ్సాన్, అబూ ఉబైదా బిన్ జిరాహ్, ఉబైచ్ బిన్ నాఫ్సా, మూసా బిన్ నసీర్, తారీక్ బిన్ జియాద్ తదితరులు. ఇస్లామ్ వ్యాప్తిలో అత్యంత కీలకపాత్ర పోషించిన ప్రముఖులు ఏరు.

* * *